

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.205/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 2 december 2003 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een voorstel van bijzonder decreet "houdende de oprichting van één Vlaamse nationale kieskring met regionale correcties voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement " (Parl. St., Vl. Parl., 2003-04, nr. 1934/1), heeft op 4 december 2003 het volgende advies gegeven:

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

Te dezen wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd

"door de dringende maatschappelijke noodzaak om ten spoedigste rechtszekerheid te verschaffen inzake de in het voorstel van bijzonder decreet behandelde problematiek. Het legistieke werk dienaangaande moet dus zo snel mogelijk worden afgerond, ook en vooral om een duidelijk en ondubbelzinnig signaal te kunnen geven aan de bevolking. De bevoegde commissie wil de bespreking van het voorstel dan ook zo snel mogelijk voortzetten".

*

* *

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET VOORSTEL

3. Het voor advies voorgelegde voorstel van bijzonder decreet strekt ertoe om, met toepassing van artikel 118, § 2, van de Grondwet en de artikelen 26, § 1, en 26^{quater}, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de kieskringen en de hoofdplaatsen van de kieskringen vast te stellen voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement, althans voor wat betreft het Nederlandse taalgebied ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Het betreft de rechtstreekse verkiezing van 118 leden van het Vlaams Parlement, bedoeld in artikel 24, § 1, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet.

De voorgestelde regeling komt erop neer dat één enkele kieskring wordt ingesteld voor het hele Nederlandse taalgebied voor de verkiezing van één derde van de leden en dat de overige twee derden worden gekozen op basis van de thans bestaande kieskringen.

BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST

4. Het vaststellen van de kieskringen is een van de constitutionele bevoegdheden ("constitutionele autonomie") van het Vlaams Parlement, die door de bijzondere wetgever werden vastgesteld ter uitvoering van artikel 118, § 2, van de Grondwet (artikel 26, § 1, van de bijzondere wet). Dit is eveneens het geval voor het vaststellen van de hoofdplaatsen van de kieskringen (artikel 26^{quater}, eerste lid, van de bijzondere wet).

Overeenkomstig artikel 118, § 2, van de Grondwet en artikel 35, § 3, van de bijzondere wet moeten de decreten waarmee deze constitutionele bevoegdheden worden uitgeoefend, worden aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen.

In beginsel behoren de in het voorstel geregelde aangelegenheden dus tot de bevoegdheid van de decreetgever.

5. De constitutionele bevoegdheid van de decreetgever moet evenwel worden uitgeoefend met inachtneming van de Grondwet en van de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 die niet door de decreetgever op grond van de constitutionele autonomie kunnen worden gewijzigd ⁽²⁾. Dit betekent dat de vaststelling van de kieskringen gekaderd moet kunnen worden in het kiesstelsel dat de bijzondere wetgever voor de rechtstreekse verkiezing van de leden van het Vlaams Parlement heeft vastgesteld.

⁽²⁾ R.v.St., afd. wetg., advies 26.693/1/V-26.695/1/V van 21 augustus 1997, Parl. St., Vl. Parl., 1996-97, nr. 497/2, pp. 7-8.

Welnu, uit het geheel van de bepalingen i.v.m. de samenstelling en de verkiezing van de gemeenschaps- en gewestraden (artikelen 24 tot 30bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) blijkt dat de bijzondere wetgever uitgaat van een kiesstelsel dat gebaseerd is op een uniforme wijze van verkiezing van de rechtstreeks verkozen leden van het Vlaams Parlement. Uit geen enkele bepaling blijkt dat de bijzondere wetgever rekening houdt met de mogelijkheid dat er, wat die leden betreft, in categorieën van leden voorzien zou worden.

De voorgestelde invoering van een Vlaamse nationale kieskring, naast de bestaande arrondissementele kieskringen, heeft tot gevolg dat er twee soorten rechtstreeks verkozen leden van het Vlaams Parlement zullen zijn. Een dergelijke fundamentele wijziging van het kiesstelsel behoort, gegeven de Grondwet, tot de bevoegdheid van de federale bijzondere wetgever en veronderstelt een wijziging van de bijzondere wet.

De artikelen 2 en 3 van het voorstel gaan derhalve het kader van de constitutionele autonomie te buiten, en moeten derhalve worden weggelaten.

Dezelfde conclusie geldt voor de overige artikelen van het voorstel, gelet op de samenhang met de artikelen 2 en 3.

6. Ten overvloede moet nog opgemerkt worden dat artikel 5 van het voorstel ook om een andere reden moet worden weggelaten.

Het regelen van de samenstelling van lijsten voor de verkiezing van het Vlaams Parlement behoort immers niet tot de constitutionele bevoegdheden. Enkel de federale bijzondere wetgever is hiervoor bevoegd (zie artikel 28, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat overigens dezelfde strekking heeft als de voorgestelde bepaling).

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	D. ALBRECHT, P. LEMMENS,	staatsraden,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. VAN NIEUWENHOVE, auditeur.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

W. DEROOVER